

tény életbölcsességnek mind gyakorlati, mind elméleti kvintesszenciája, a Krisztus követése az. Gyakorlatilag: aki ennek a követésnek útját járja, az megvalósítja a keresztény embertől kívánt tökéletességet. Elméletileg: Isten és az ember kapcsolatáról, az ember Isten felé törekvéséről, Isten emberszeretetéről és az ember istenszeretetéről ennél többet nem lehet mondani, legföljebb bonyolultabban és elvontabban." Igaz, Kempis könyve főleg szerzeteseknek íródott, de mivel lényeges pontjaiban magát az evangéliumi Krisztus-követést tükrözi, lényegi üzenete olyan örök, mint az evangéliumé. Jelenits István nyelvileg gazdagon árnyalt, olvasmányos fordítása ritmusos prózában (nyomdatechnikailag is kellőképpen tördelve) jól visszaadja Kempis szentenciá-szerű stílusát. — Szalézi Szent Ferenc Filótea a keresztény élet útját mutatja be, méghozzá — és ebből a szempontból sokkal modernebb Kempisnél — minden kereszténynek szólóan. „Olyan nevet választottam — írja a szent szerző —, amely minden hívőt megillet, aki csak jámborságra törekszik. Ez a szó: Filótea ui. olyan személyt jelöl, aki Isten szereti.” A genfi püspök művének új kiadása ugyancsak beletartozik a vatikáni zsinatot követő törekvésekbe, hiszen azt hangoztatja, hogy „mindenki meghívást kapott az élétszentségre”. Platz Bonifác ciszter 1906-ban készült és mindmáig időtálló fordítását az ugyancsak piarista Magyar István módosította a mai magyar nyelv követelményeinek megfelelően. Szalézi Szent Ferencet IX. Pius pápa 1877-ben egyháztanítónak nyilvánította, vagyis nyilvánosan elismerte: tanítása alkalmas arra, hogy minden korban segítse a keresztényeket az evangéliumi tökéletesség megközelítésében. A magyar katolikus könyvkiadás a Filótea megjelentetésével méltó módon emlékezett meg a centenáriumról. A célszerű műanyag kötésbe burkolt kötet a Szentírás mellett biztos kalauzul szolgálhat a Krisztus követésére és Isten viszonszeretetére elkötelezett magyar hívőknek.

Puskely M.

Paul Hinnebusch OP: Praise: A Way of Life. (A dicséret: életforma.) Word of Life, Ann Arbor, Michigan, 1976, 281 o.

„Gyümölcsseikről ismeritek meg őket.” Talán minden egyébnél jobban bizonyítja a Lélek működését az immár tíz éves karizmatikus mozgalomban, hogy annak főaramlatában a hangsúly a rendkívüli kereséséről egyre inkább az istenkeresésre tolódik át. Glosszolja, látványos gyógyítások vagy éppen ördögűzés, az érzelmi túláradás élménye lassanként a perifériára szorulnak, és a figyelem központjába az istendicséret és kontempláció kerül. Ennek a fejlődésnek szép megnyilvánulása, érett gyümölcse s ugyanakkor reményt keltő jövő vetése is Paul Hinnebusch új könyve. A szerző, akinek neve nem ismeretlen a Szolgálat olvasói számára (l. Szolgálat 24, 1974 karácsony, 93—94 o.), ma a dallasi Isten Gyönyörűsége nevű, többszáz tagot számláló karizmatikus imacsoport lelki tanácsadója. Könyve válasz a csoport igényére, és a „dicséret lelkiségét” kísérli meg kidolgozni. Ez megmagyarázza a mű tónusát: gyakran utal karizmatikus szokásokra, magyarázza azokat, helyenként elég apologetikus hangnemben. De amit kifejt, az egyetemes keresztény tárgykör, és mindnyájan sokat tanulhatunk belőle.

A könyv alaptétele, hogy a dicséret örömteli válasz Isten ön-ajándékozására. Lehetetlen Isten lefegyverző jóságát tapasztalni anélkül, hogy dicsérettel ne válaszoljunk. A dicséret népe vagyunk, nép, amely szereti és élvez Istenét. Isten tetteiért, hűségéért, közellétéért dicsérljük, azért, hogy megérintette jelenlétével életünket.

E dicséretnek egyszerűen kifejezett imában, másrészt életünk jóságában kell megnyilvánulnia. Tulajdonképpen minden hitből fakadó ima a dicséret egy fajtája. A p a n a s z próbára tett dicséret, melyben a panaszkodó elismeri a szövetség Istenét, Isten szövetségi ígéretéhez való hűségé mellett tanúskodik, bízik és növekszik bizalmában. A b á n a t i m a ilyesféle hit-meggyőződésből fakad: „Bátran megvallhatom, hogy bűnös vagyok, mert tudom, hogy a **Bárány vérében** kiengesztelődhetem az Atyával.” A bűnvallomás Isten dicsérete Irgalmas megbocsátásáért. Az á l d á s szava teremtő,

hatalommal és erővel ellátott szó, mely itt és most lehívja Isten hűségét. Isten szava Ábrahámhoz: „Te magad is áldás leszel” (Ter 12,3), buzdítás mindannyiunknak: legyünk áldás egymás számára.

A szoros értelemben vett dicséret azonban az az ima, melyet az ószövetségi héber „teruwah” szó fejez ki s a Vulgata „jubilatío”-val fordít. A „teruwah” eredeti értelmében csatakiáltást jelent, Istent segítségül hívó vallásos aktust csata előtt. Későbbi érteleme is érzéssel áthatott hangos kiáltás. „Enekeljünk az Úrnak hangos örömszajjal, menjünk elébe” (Zsolt 95,2): Isten jelenlétében lenni és Őt hangos kiáltással dicsérni szinte egyértelmű a zsoltárokból. Az ünnepi kiáltás válasz Isten jelenlétére. Az ószövetségi időkben a „teruwah-jubilatio” a keresztény öröm kifejezése lesz: győzelmi ének az Úr feltámadása miatt. A Lélek ereje, amely által az Atya Jézust feltámasztotta, most bennünk, hívőkben dolgozik, életre kelt bennünket Istenben, hogy a keresztény „teruwah”-t kiáltsuk: „Jézus az Úr!”

Törekvésünk, hogy Istent megfelelően, elégségesen dicsérjük, reménytelenül távol marad céljától. Magunkra hagyva mindig is ez maradna a helyzet. Maga Isten adott azonban nekünk módot, hogy méltóképpen dicsérjük: az eukarisztikus áldozatot, melyben a Fiú dicsérete lesz a miénk. Jézus egész élete az Atya tökéletes dicsérete. Az utolsó vacsorán Jézus a maga tökéletes Istendicséretét adta nekünk, hogy azt mint sajátunkat ajánljuk fel az Atyának. Az Eukarisztia az az áldó szó, amely csalhatatlanul lehívja Isten legnagyobb áldását, a feltámadott Barányt. Amikor a kánon doxológiájára vagy szentáldozáskor a pap „Krisztus Teste” szavára kimondjuk az Amen-t, Jézus Igen-jét (vö. 2Kor 1,19-20) tesszük magunkévá. Pecsétünk ez az új és örök szövetségen, amelyvel elfogadjuk a belőle áradó áldást és felelősséget.

Mert nemcsak imáinknak: egész életünknek dicséretté kell válnia. Dicséretünk válasz Isten önkinyilatkoztatására, amely először a teremtésben, majd az üdvösségműben ragyogott fel. Ezt a ragyogást vagy engedjük magunkban, életünkben is ragyogni jószágunkkal, vagy eltakarjuk életünk gonoszságával. Isten szeretete ragyogásának tovább kell izzania egymás iránti szeretetünkben. Azaz a legszebben akkor dicsérjük Istent, ha elfogadjuk Atyának azáltal, hogy fiaihoz méltó életet élünk. Dicséret a keresztény ember életformája. Ezt hirdette már Ágoston is: „Dicsérni akarod Istent? Te vagy az a dicséret, melynek el kell hangzania.” Az ember akkor dicséri Istent legjobban, ha az, aminek Isten akarta, ha egyre inkább igazi önmagává válik.

A szerző mondanóját egymással laza összefüggésben álló elmélkedések sorában fejt ki. Talán ez az oka annak, hogy sok a könyvben az ismétlés. De előnye is van a módszernek: a legtöbb fejezet, mint pl. a Hozsanna, Amen, Alleluja szavakról írott szép lapok, önmagában is megálló egész, és így az igehirdetőnek közvetlen forrássá szolgálhat. Az elmélkedés-sorozat méltó csúcsa az utolsó fejezet. Azt mutatja meg, hogy miért a „jubilatío” Isten legtökéletesebb dicsérete ebben az életben. Szent Ágoston szerint akkor támad a jubilatío, amikor az ember megtapasztalja Istent szeretetben és rájön, hogy Ő emberi szóval kimondhatatlan, — hogy Isten csak Isten saját hangján fejezhető ki. Tovább fűzve ezt a gondolatot, Keresztes Szent János tanítja, hogy a jubilatío az az új ének, amelyet maga Isten ad a léleknek az átalakító egyesülésben: a Lélek Isten saját hangjával énekel. A Szentlélek a szeretetnek ez az új hangja; ebben a Lélekben szólítjuk nevén az Atyát.

Leleczky Gy.